

Anons

D
Z
I
E
W
C
Z
E

WADNIEMENSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-115-6
Administracja 10-114-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

№ 94 Rok I.
GRODNO
wtorek 4 listopada 1924 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnopis za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mi szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

Kino
LIRA

OKRĘT ZADZUMIONYCH

Wstrząsający
dramat życiowy w 7 akt.
W roli głównej
Dorota Dalton

Kino
EDEN

Dawno oczekiwany obraz!
PRZY KOMINKU

2serje
razem
12 akt.

D z i ś

— Ilustrowany śpiewem warszawskich artystów, którzy specjalnie do tego obrazu są zaangażowani —
W rolach głównych **Wiera Chołodnaja, Maksimow, Runicz, Połoński**

Nad **PROGRAM:** Sprowadzenie zwłok ś. p. H. Sienkiewicza do Polski. Zdjęcia w Szwajcarii, Austrii, Czechosłowacji i Uroczystości warszawskie

Otwarcie wojskowych kursów spółdzielczych

Spółdzielczość jest sprawą ogólnie znaną i przesądzoną, pomimo to jednak zaszczerpienie konieczności wcielenia przez zbiorowe ciała społeczeństw w życie tej idei, jest sprawą nader trudną i napotykającą na nieprzezwyciężone przeszkody najmniejszej natury. Wiele wody zapewne upłynęło w rzekach świata zanim ludzkość dorosła do przejęcia się ideą spółdzielczości do tego stopnia, iż cały ustroj handlowy i ekonomiczny państw i narodów na spółdzielczości, niczem na opoce zostanie oparty. Idea spółdzielczości należy do rzędu tych, które połowiczności nie uznają i kresem których jest zwycięstwo lub kapitulacja, wagać ją jest nie do pomyślenia. Wegetacja istnieje może jedynie w fazie organizacji, mobilizowania sił i nabierania impetu do walki w której idea ta zwycięży lub legnie — wtedy jednak na zawsze.

Narazie spółdzielczość istotnie zastosowanie, znaleźć może w łonie ciał zbiorowych ściśle z sobą związanych jednolitością charakteru pracy, jak urzędnicy, robotnicy, lub podobnie zwarte jednolite ciała zbiorowe jak wojsko.

Niestety, te same wrogie siły, które przeciwdziałają normalnemu rozwojowi spółdzielczości w społeczeństwach — jak brak poczucia, bezinteresowności, i bezwzględnej uczciwości, paraliżują wzrost i rozkwit kooperacji w wojsku stając się zamiast dobrodziejstwem żołnierza — przyczyną niejednokrotnego niezadowolnienia tego ostatniego oraz przykrości dla władz przełożonych. Celem uzdrowienia tych anormalnych stosunków wojskowość powzięła myśl zreformowania z gruntu tej palącej sprawy przez wytworzenie kadr zdolnych wykształconych fachowo kooperatystów, w jakim to celu między innymi dla O. K. № III, zostały w Grodnie uruchomione w D. P. 5 o tygodniowe kursy dla żołnierzy, mające za zadanie wyszkolenie zdolnych kooperatystów, zdających sobie sprawę z celu do którego, na tych stanowiskach dążyć mają i obowiązków, jakim się poświęcą.

Na otwarciu kursu obecni byli D-ca O. K. pan Gen. Berbecki, zastępca p. Gen. Bieliński, D-ca Ob. War. pułk. Luberański oraz ciała profesorskie.

Kursa mieszczą się w bocznej sali Domu Podoficera gdzie ustawiono stoły i ławki przy których zasiadło grono uczniów w ilości 45 podoficerów i szeregowych z różnych oddziałów z całego O. K. № III.

Kurs obejmuje następujące działy:

Nauka o handlu — kap. Marchal, Towaroznawstwo — por. Lejtl, Propaganda społ. wychow. i ustawodawstwo — por. Kocot, Geografia gospod. i koresp. handl. — por. Grabowski, Wychowanie fizyczne — por. Kaliszek, Hygiena — kpt. lek. Bałuk, Administracja i arytmetyka — por. Ruciński, który jednocześnie jest komend. kursów, Historia i teoria kooperatywy por. Bender, będący jednocześnie kierownikiem naukowym.

Uroczystość rozpoczął przemówieniem gen. Berbecki, w którym wskazując na braki i wady, oraz wrogie siły przeciwdziałające normalnemu biegowi i udoskonaleniu się spółdzielczości kładł nacisk na te czynniki, które należy wszczepić i opanować winni, aby stać się godnymi nazwy krzewicieli, pionierów, propagatorów a jednocześnie, co jest najtrudniejsze, stać się ideałem pracowników na tej urodzajnej, lecz silnie zachwaszczonej niwie społecznej.

Następnie por. Bender rozwinął przed słuchaczami ideę spółdzielczości, kreśląc jej historję od zarania istnienia ludzkości, wskazując na nią jako na przyrodzony pęd natury ludzkiej od tej chwili, kiedy

pierwotny człowiek poczuł, że w pewnych wypadkach pojedynczo działalność jednostki nie wystarcza. Mówca sprowadzał swój wykład do niezbitego pewnika, że pod tym względem działają i działają 2 czynniki wzajemnie się zwyczajające i wykluczające — współzawodnictwo i spółdzielczość i one to stanowią dźwignię cywilizacji i społecznego ustroju.

Na krótkiej konferencji Generała z ciałem profesorskim, w czasie której Generał wskazywał wytyczne programy, których w nauczaniu trzymać się należy dla osiągnięcia maksimum rezultatów — zakończono tę uroczystość, stanowiącą olbrzymi krok naprzód w życiu gospodarczo-ekonomicznym naszego kraju jeżeli zważymy, że wyszkolony na kursach element, przeszedłszy do różnej praktyki, w czasie trwania służby wojskowej — po jej ukończeniu pójdzie w swoje środowisko jako fachowa praktyczna siła twórcza — młoda, a więc pełna zapału, energii i zapać się — walczyć w imię idei, która stać się powinna błogosławieństwem ludzkości.

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z prowincji o wpłacenie prenumeraty za m. listopad.

K
A
R
U
Z
E
L
I

EDEN.

U w a g a!!!

Nie bacząc na mocną tendencję zboża zdecydowałem się wobec posiadania większego zapasu różnych gatunków przennej i żytniej maki jakoteż, ostrą szasowo obniżyć ceny na te artykuły. Poleca się Sz. Kliencie! korzystanie z tej okazji.

Z poważaniem **O. Kosowski.**
Młyn parowy w Grodnie.

KRONIKA

Teatr Miejski

Dziś we wtorek po raz drugi przepiękna baśń dramatyczna „Hanusia” Hauptmana. Eutuzjusz z jakim przyjęła publiczność sobotnią premierę „Hanusia”, daje doskonały obraz powodzenia sztuki. Na wzór scen stołecznych poczyniła reżyserja cały szereg inowacji, które składa się na artystyczne ujęcie.

Obsada: pp. Kidawska (Hanusia), Mori, Bortnowska, Lejczykówna, Millerowa, Malinowski, Dąbrowski, Rembosz, Skapski, Wasilewski, Zięciakiewicz i Zebrowski.

Wieczorowa Szkoła Zawodowa, dokształcająca w Grodnie

W dniu 3 listopada rozpoczęła działalność nowa placówka oświatowa pod nazwą: Wieczorowa Szkoła Zawodowa dokształcająca dla chłopców w wieku od 14—18 lat, pracujących w miejscowych zakładach przemysłowych.

Szkoła ma na celu uzupełnienie i rozszerzenie wiadomości ogólnych i fachowych tych nieletnich pracowników, którzy nie mają możliwości uczęszczania do szkół rzemieślniczych lub powszechnych, będą mogli oni teraz poświęcić chociaż parę godzin dziennie dla pracy umysłowej. Zajęcia w szkole odbywają się codziennie (prócz sobot i niedziel) między 6—8 wiecz. Na razie czynne będą 2 klasy: wstępna i pierwsza. Opłata za naukę wyznaczona została najdostępniejsza—1 zł. miesięcznie.

Przypuszczając należy, iż pp. właściciele zakładów przemysłowych i warsztatów najrozmaitszych branż zechcą pracujących u siebie chłopców zachęcić a nawet zmusić do zapisania się i regularnego uczęszczania do szkoły.

Lekcje odbywają się w gmachu Szkoły Rzemiosł P. M. S. przy ul. Podolnej 37.

Zapisy są przyjmowane tamże codziennie prócz dni świątecznych między 6 a 7 wiecz.

Brak chodnika przy moście

Magistrat w swoim czasie położył kilka desek, łączących chodnik z prowizorycznym mostkiem przy nowobudującym się moście na ul. Orzeszkowej, umożliwiając tam przejście błotnistego kawałka w czasie niepogody. Obecnie z kilku położonych desek pozostała tylko jedna, dzięki czemu stale mrzący deszcz jesienny wytwarza wprost tragiczną sytuację. Niezbędne jest położenie desek, lecz koniecznie po obu stronach mostku, co niewątpliwie zostanie dokonane natychmiast.

Sprostowanie

W Nr 92 w artykule p. t. „Ciekawość przyczyn” wkradła się pomyłka: w 6 wierszu drugiej szpalty winno być troje dzieci zamiast pięcioro dzieci.

Podziękowanie

W. P. Dr. Talhelmowi Prymarjuszowi Szpitala Miejskiego w Grodnie, oraz personalowi szpitalnemu w osobie p. J. Smitnowej, M. Lisowskiej i W. Plankówny za troskliwą i staranną opiekę w czasie pobytu mej żony w szpitalu składającą drogą serdeczną „Bóg zapłać”.

A. Heimberger.

Osobiste

P. Michał Gonerko prosi nas o zaznaczenie, w sprawie zapadłego wyroku w Sądzie Pokoju i okr., iż awizacji Sądowej doręczonej mu w dniu i godzinie terminu rozprawy nie przyjął—a po złożeniu kaucji—odniósł się od zaocznego zapadłego wyroku do wyższej instancji.

List do Redakcji

Uprzejmie proszę o zamieszczenie niniejszego listu. Łączę wyrazy szacunku

Michał Gonerko.

Wielmożny Pan
Gonerko Michał
w Grodnie.

Na żądanie Szanownego Pana spieszę z przyjemnością stwierdzić, że podczas mego urzędowania w charakterze wiceprzewodniczącego Komitetu P. A. R. P. D. w Bielsku Podlaskim cieszył się Pan pełnym zaufaniem mojemu i—o ile mi wiadomo—całego zarządu, gdzie pracą swoją i zapobiegliwością zdziałał Pan bardzo wiele w dziedzinie dożywiania dziatwy szkolnej.

O jakichś nadużyciach Pańskich nie mi absolutnie dotychczas nie było wiadomo i chcę mocno wierzyć, że inspiracje te oparte są zapewne na nieporozumieniach.

Jestem głęboko przekonany, że zarzuty te, o których dowiedziałem się z miejscowej prasy, będą wkrótce przez Szan. Pana wyswietlone.

Z poważaniem
Szulc Franciszek
Grodno, 31. 10. 1924.

Z Rady Miejskiej

Wyciąg z protokołu.

Na ostatnim posiedzeniu w dniu 23 b. m. R. M. rozpatrywała między innymi następujące ważniejsze sprawy:

1) Wniosek o wypłacenie pracownikom miejskim 13 pensji, referuje Prezydent Sępniewski. Wyjaśniając, że wydatek ten pokryje się z wpływów nadwyżki podatku od lokali.

Rada Miejska po krótkiej dyskusji uchwaliła: Wypłacić stałym pracownikom miejskim etatowym i kontraktowym zajmującym pracę etatową 13 pensję w rozmiarze poborów za m-c październik r. b.

2) Pismo Urzędu Rozjemczego w sprawie wynagrodzenia dla członków Prezydium.

Referuje Prezydent Sępniewski. Po wysłuchaniu referatu Rada Miejska uchwaliła:
Rada Miejska upoważnia Magist-

rat przekazać wpływy jakie były od dnia 1 stycznia 1923 r. i jeszcze będą do 31 grudnia r. b. z podąż skierowanych do Urzędu Rozjemczego i z odpisów wyroków i innych świadectw kancelaryjnych, do rozporządzenia Prezydium Urzędu Rozjemczego. Z wpływów tych Prezydium winno opłacić dodatkową siłę kancelaryjną Urzędu Rozjemczego w sumie 50 złotych miesięcznie pozałem wydatki w kancelarji. Kary pieniężne wymierzane przez Urząd Rozjemczy wpływają do Kasy Miejskiej.

3) Pismo Wojewódzkie Lr. S. M. 1652/150 z dnia 25 września r. b. w sprawie taksy dorozkarskiej.

Referuje Prezydent Sępniewski. Rada Miejska uchwaliła: zniżyć kurs jazdy na godzinę dorozkami, za godzinę w dzień do 3-oh złotych; w nocy do 4 zł. 50 gr.

4) Podanie wydawnictw „Nowe Życie i Nadnieński Kurjer Polski” o poparcie wszczętej przez nie akcji w sprawie zmiany godzin otwierania i zamykania kiosków i budek ze sprzedażą gazet.

Referuje Prezydent Sępniewski. Po otrzymaniu do wiadomości wyjaśnień Redaktora „Nadnieńskiego Kurjera Polskiego” Rada Miejska uchwaliła: „Poprzeć u odpowiedzialnych Władz podanie miejscowej prasy”.

5) Wystąpienie delegacji do Warszawy w sprawie włączenia Stanisławowa do Miasta.

Rada Miejska uchwaliła: „Upoważnić Magistrat do wysłania delegata”.

Odgłosy z prowincji

(kor. wł.)
Hołynka

Gmina nasza należy do najbardziej zaniedbanych w powiecie. Takim już jest nasz las, że odległość od stacji kolejowej, brak dobrej komunikacji—skazały nas „na odludzie” Życie i mienie mieszkańców w tak odludnej gminie jest przeważnie pod opieką wójta gminy i sekretarza. Jeśli są to dobrzy ludzie i światli obywatele kraju, wówczas wszystko jest w porządku... Gorzej jest jednak, kiedy wójt i sekretarz nadużywają swej władzy i szkodzą ludność. Tak było u nas nieśtet!

— Było... Ale będzie lepiej, skoro zawitał do nas p. Inspektor Rejnhard z Grodna. Po dokonaniu szczegółowej rewizji i przeprowadzeniu dochodzenia zawiesił wójta i pana sekretarza gm. Hołynka. Do czasu wyborów nowego wójta obowiązek objął zastępca. Brawo

„Czar nocy”

== wkrótce ==
w kinie „LIRA”

Wystawa Sztuk Pięknych

otwarta w Salonach Muzeum gmach Starostwa codziennie od 10—3 popoł.

p. Inspektorze! Oby tylko częściej Pan do nas i do innych gmin zaglądał, a i na odludnych wsiach i gminach zapanuje ład i sprawiedliwość społeczną.

W Wielkich Ozieranach był niedawno p. Inspektor Szkolny, przywiózł kilka tysięcy złotych na budowę szkoły. Prosimy tylko przypilnować i przyspieszyć budowę—bo czas nagli, a dzieci chcą się uczyć.

Wikkoł.

Dział urzędowy.

Przetarg.

Kierownictwo Rejonu Intendentury w Lidzie, rozpisuje niniejszem nieograniczony przetarg publiczny na dostawę owsa systemem arrendacyjnym dla oddziałów garnizonu Mołodeczno, oraz Wołkowysk w czasie od 20. XI. 1924 r. do 30. IX. 1925 r.

Otwarcie ofert nastąpi w Kierownictwie Rejonu Intendentury Lidy, dnia 12. XI. 1924 r. o godz. 10 tej.

O wysokości zapotrzebowania, przepisach i warunkach obowiązujących przy niniejszej dostawie, można zasięgnąć informacji w Kier. Rej. Int. Lidy, codziennie w godzinach urzędowych.

Kierownik Rejonu Intendentury.
L. dz. 6463/Int. żywn.

Dzierżawa majątek i poszukiwanie od 120—200 ha. Informacje pisemne z wyszczególnieniem warunków lub osobiste oferty zgłaszać do T-wa Parcelacyjno - Pomiarowego Osadnik Kresowy Jagiellońska Nr. 34.

Czytajcie „Nadnieński Kurjer Polski”

Bezpłatna dostawa

do mieszkań przy zamówieniach nie mniej niż pół tonny (30 pudów)

Skład Wapno-Cement-Węgiel

WĘGIEL

górnosiłski z lepszych kopalń można stale nabywać po cenach umiarkowanych w składzie

N. Klempnera w Grodnie

ul. Mieszczańska № 1, w podwórzu

Ogrzewanie węglem jest wygodniejsze i tańsze, niż drzewem.

7-15